

سوالات درس بیست و یک مطالعات اجتماعی هفتم

ص ۱۳۲

نکته: در ایران باستان خانواده، هسته ی اولیه جامعه را تشکیل می داد

(۱) ازدواج در نزد ایرانیان باستان چگونه بود؟ ازدواج در نزد ایرانیان یک تکلیف دینی و پیمان مقدس بود. به همین دلیل اگر کسی عمداً از ازدواج سرباز می زد، گناهکار شمرده می شد. همچنین مردان زمانی می توانستند مقام و منصبی بگیرند که همسر داشته باشند.

(۲) دو مورد از وظایف پدر به عنوان سرپرست خانواده در ایران باستان را بنویسید؟

اجرای مراسم مذهبی و حفظ امنیت خانواده بر عهده ی او بود.

نکته: در ایران باستان ازدواج معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود.

(۳) چرا ازدواج در ایران باستان معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود؟ در ایران

باستان اغلب سعی می کردند با افرادی از دودمان خود ازدواج کنند تا با آنها هم خون باشند و خصوصیات آن دودمان را حفظ کنند.

نکته: ایرانیان باستان برای اولاد پسر ارزش خاصی قائل بودند.

(۴) در ایران باستان خانواده ها بیشتر مواد مورد نیاز خود را چگونه تأمین می

کردند؟ خانواده ها بیشتر مواد مورد نیاز خود چون خوراک و پوشاک و ابزار را خودشان در خانه تولید می کردند. زنان در کنار مردان به نخ ریزی، پارچه بافی، قالی بافی و مشارکت در کشاورزی می پرداختند.

(۵) در ایران باستان خانواده ها چگونه مراکزی بودند و چه اصولی را به اعضای

خانواده ی خود می آموختند؟ خانواده ها مرکز تربیت و آموزش بودند و اصول و ارزش های اخلاقی چون راستگویی، امانت داری، میهن دوستی و وفای به عهد و پیمان را به اعضای خانواده ی خود می آموختند. پدران، شغل خود را به پسران یاد می دادند همچنان که مادران به عنوان کدبانوی خانواده، رسوم خانه داری را به دختران آموزش می دادند.

نکته: در دوره ایران باستان، اغلب مردم در روستاها زندگی می کردند و کشاورزان بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می دادند.

نکته: تا قبل از سلسله ساسانیان، شهرهایی در قلمرو ایران ساخته شدند، اما تعدادشان زیاد نبود. در دوره ساسانیان، فرمانروایان شهرهای زیادی بنا کردند و جمعیت شهری به طور چشمگیری افزایش یافت

۶) در ایران باستان شهرها بیشتر محل زندگی چه کسانی بود؟ شهرها بیشتر محل زندگی شاهان و مأموران حکومت بود. علاوه بر مأموران حکومتی، صنعتگران، بازرگانان و پیشه وران نیز زندگی می کردند.

۷) چگونه در جامعه ی ایران باستان اختلاف طبقاتی به وجود آمد؟ با تشکیل امپراتوری های بزرگ و تمرکز قدرت و ثروت در دست شاهان و شاهزادگان و سایر مقام های حکومتی به تدریج اختلاف طبقاتی در جامعه به وجود آمد.

نکته: بی عدالتی و اختلافات طبقاتی در دوره ساسانیان به اوج رسید و جامعه طبقاتی این دوره بسیار تبعیض آمیز بود.

۸) جامعه ی ساسانی به چند طبقه تقسیم می شد و هر یک شامل چه کسانی بود؟ به دو دسته: بزرگان و اشراف - عامه مردم -

شاه و شاهزادگان، موبدان زرتشتی، فرماندهان نظامی و دبیران به عنوان اشراف و بزرگان شناخته می شدند. پیشه وران، بازرگانان و کشاورزان و دامداران نیز عامه مردم محسوب می شدند.

۹) در جامعه ساسانی طبقه اشراف و بزرگان از چه امتیازاتی برخوردار بودند؟ آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند. از پرداختن مالیات معاف بودند. از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند. خود را صاحب جان و مال مردم می دانستند.

نکته: در دوره ساسانی کشاورزان با آنکه اکثریت جامعه را تشکیل می دادند و فعالیت اقتصادی مهم بر دوش آنها بود، از بسیاری از حقوق اجتماعی محروم بودند.

۱۰) در دوره ی ساسانی کشاورزان از چه حقوق اجتماعی محروم بودند؟ شرایط تحصیل برای عامه مردم سخت و دشوار بود. بار سنگین مالیات بر دوش آنها بود و در جنگ ها، سپاه پیاده نظام را تشکیل می دادند. اگر کسی از جنگ فرار می کرد به شدت مجازات می شد.

نکته: در دوره ساسانی، موبدان زرتشتی که خود جزء طبقه بزرگان بودند از این اختلاف طبقاتی حمایت می کردند

ص ۱۳۵

۱۱) جامعه طبقاتی در دوره ساسانی چه ویژگی هایی داشت؟ در جامعه طبقاتی، رفتن از طبقه ای به طبقه ی دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود. افراد از طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند. لباس و مسکن طبقات نیز متفاوت بود. در شهرها پیشه وران و کشاورزان نمی توانستند در محله ی خاص بزرگان سکونت کنند و به ناچار در حومه شهرها ساکن می شدند. در دوره ساسانی طبقات مختلف حتی آتشکده های جداگانه ای داشتند.

۱۲) هرودت در مورد تاثیر وضع طبقاتی بر روابط و آداب و معاشرت مردم در

ایران باستان چه نوشته است؟ هرودوت نوشته است: ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند روبوسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد عامی می بایستی در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند

۱۳) مثالی از زندگی پر تجمل شاهان و شاهزادگان در ایران باستان را بنویسید؟

برای مثال خسرو پرویز تاجی داشت که مقدار زیادی طلای خالص در آن به کار برده شده بود و مرواریدهای آن به اندازه تخم گنجشک بودند. در آن دوره، تاج سنگین را از سقف آویزان می کردند و شاه زیر آن می نشست. خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بود و بر تختی می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده های آن از طلا و نقره بود.

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی